

POSTANOWIENIE

4 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 4 sierpnia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie
w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w W.

przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 13 grudnia 2021 r., VII AGa 1080/20,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa
tysiące siedemset) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹
k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia
zobowiązanemu do dnia zapłaty z tytułu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację
pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 20 sierpnia 2020 r.,
uwzględniającego powództwo o zapłatę przez pozwaną na rzecz powódki kwoty
163.423,44 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 listopada 2016 r. do
dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżąca wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15,

niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała, by zaskarżony wyrok był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami. W uzasadnieniu wniosku stwierdziła przede wszystkim, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 382 k.p.c. przez pominięcie części materiału dowodowego, tj. protokołów wydania dokumentujących faktyczną ilość wydanego asortymentu i jego wartość, a tym samym potwierdzających zasadność apelacji w części ponad zasadzoną kwotę 71.173,44 zł. Przy czym kwota ta ma odpowiadać różnicy między długiem z tytułu niezapłaconej ceny (2.626.206,25 zł) - obliczonym jako różnica pomiędzy wartością sprzedaży (4.555.349,91 zł, netto 3.703.536,51 zł) i uiszczoną przez powódkę ceną (1.929.143,66 zł) - oraz wartością towaru zwróconego (2.697.379,69 zł, netto 2.192.991,62 zł). Jednakże należy zauważyć, że na mocy zawartego przez strony porozumienia z 4 maja 2015 r. stanowiącego podstawę powyższych wyliczeń wartość (2.626.206,25 zł) nie stanowiła już długu powódki z tytułu niezapłaconej ceny. Pierwotnie zawarta przez strony umowa przewidywała sprzedaż powódce przez pozwaną towaru o wartości 4.555.349,91 zł (netto 3.703.536,51 zł). Stosownie do oceny prawnej dokonanej przez Sąd Apelacyjny, a niezakwestionowanej w tej części przez pozwaną, zawarta przez strony umowa została zmodyfikowana przez strony porozumieniem z 4 maja 2015 r. i - jak wynika z poczynionych ustaleń - obejmowała ostatecznie sprzedaż towarów o wartości 1.765.720,22 zł (kwota ta odpowiadała pierwotnej wartości towarów sprzedanych, tj. 4.555.349,91 zł, pomniejszonej o wartość towarów zwróconych, tj. 2.697.379,69 zł, oraz o wartość towarów stanowiących kompensatę, tj. 92.250 zł brutto, 75.000 zł netto). W porozumieniu bowiem (pkt 13) strony postanowiły, że „kompensata, która opiewała na kwotę 150.000 zł netto została zmieniona na nową kompensatę w towarze o wartości 75.000 zł netto, oznacza to, że sprzedawca ma prawo do nieodebrania towaru o wartości 75.000 zł netto”. Towar wydany już powódce, o wartości 75 000 zł netto, stanowić miał więc - w razie jego nieodebrania przez pozwaną - kompensatę długu pozwanej względem

powódki z tytułu partycypacji w kosztach kampanii reklamowej, co jest równoznaczne w okolicznościach sprawy z tym, że powódka nie była zobligowana do uiszczenia ceny sprzedaży za towar o wskazanej wartości. Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika ponadto, że powódka uiściła na rzecz pozwanej kwotę 1.929.143,66 zł i zwróciła jej towar o wartości 2.697.379,69 zł. Wskazywana przez skarżącą wartość długu powódki z tytułu niezapłaconej ceny nie uwzględnia zatem, że na mocy porozumienia z 4 maja 2015 r. powódka nie była zobligowana do uiszczenia na rzecz powódki ceny o takiej wartości, a ewentualne zobowiązanie powódki z tego tytułu nie obejmowało obowiązku zapłaty kwoty odpowiadającej wartości towaru, która – stosownie do porozumienia – miała stanowić „kompensatę” długu pozwanej z tytułu jej partycypacji w kosztach kampanii reklamowej.

Skarżąca słusznie zarzuca, że Sąd Apelacyjny dla ustalenia przysługującej powódce wierzytelności nieprawidłowo za podstawę tych ustaleń przyjął - pomniejszoną o wskazane przez ten Sąd wartości - wartość zmagazynowanego towaru określoną w umowie z 4 maja 2015 r. zamiast wartości towaru ostatecznie zwróconego pozwanej, z którą związane było żądanie zapłaty. Uwzględniając jednak wyżej przytoczone ustalenia faktyczne oraz rozważania, a także fakt, że różnica wartości sprzedanego ostatecznie powódce towaru (1.765.720,22 zł) i wartości zapłaty uiszczonej przez powoda pozwanemu (1.929.143,66 zł) odpowiada kwocie zasądzonej na rzecz powódki od pozwanej (163.423,44 zł), nie sposób przyjąć, że zarzucane Sądowi Apelacyjnemu uchybienie spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia o oddaleniu apelacji pozwanego w całości.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. skarżąca wskazała, że powódka żądała zapłaty z tytułu roszczenia o zwrot ceny i ograniczyła tym samym kognicję sądu do ustaleń związanych z tym roszczeniem (pieniądz za towar). W konsekwencji – zdaniem skarżącej - przy ustalaniu wysokości roszczenia z tytułu zwrotu ceny Sąd nie był uprawniony do uwzględniania innych stosunków obligacyjnych, a powiększenie zobowiązań pieniężnych o wartości wynagrodzenia niepieniężnego wyrażone w pieniądzu, o których uwzględnienie powódka nie wносиła, stanowiło wyjście poza treść żądania oraz naruszało gwarancyjną funkcję art. 321 k.p.c. dla pozwanej. Naruszenie zaś art. 378 § 1 k.p.c. miało natomiast

polegać na nierzetelnym rozpoznaniu zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c., którego sformułowanie obligowało Sąd do wyjaśnienia, dlaczego ujmowanie przy wyrokowaniu rozliczeń ze stosunków obligacyjnych nie stanowiących podstawy żądania pozwu nie naruszało art. 321 k.p.c.

Jednakże wbrew wywodom pozwanej nie ma podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem sąd nie może zasądzić czegoś innego od tego, czego żądał powód (*aliud*), więcej niż żądał powód (*super*) ani na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Związanie sądu zgłoszonym przez powódkę żądaniem oznacza więc, że sąd nie może wbrew żądaniu pozwu zasądzić czegoś jakościowo innego albo w większym rozmiarze lub uwzględnić powództwo na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Powódka żądała zapłaty za towar zwrócony pozwanej na podstawie postanowień zawartej przez strony umowy z 4 maja 2015 r. Przy wskazywanym przez samą skarżącą żądaniu pozwu oczywistym jest więc obowiązek sądu ustalenia i dokonania oceny zasadności i wysokości wierzytelności, jaka pozwanej przysługiwała z tytułu ceny towaru dostarczonego i sprzedanego powódce. Z tą bowiem wartością immanentnie związana jest wartość ceny, jakiej zwrotu żądać mogła powódka w związku ze zwrotem części towaru wydanego na podstawie pierwotnie zawartej przez strony umowy z 14 października 2014 r. Dopiero porównanie wartości wierzytelności z tytułu ceny, jaką powinna uiścić powódka, wartości ceny uiszczonej przez nią, wartości towaru zakupionego przez powódkę i wartości towaru zwróconego pozwanej pozwala na ocenę żądania powódki obejmującego zwrot ceny uiszczonej przez nią za towar zwrócony pozwanej tak co do zasady, jak i wysokości. W konsekwencji nie ma również podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na niedostateczne odniesienie się przez Sąd Apelacyjny do apelacyjnego zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

[ms]

